

Nr 270.

Av herr Möller m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kommunalskattelag m. m.

Fristående objektskatt eller garantiskatt.

I propositionen nr 102 till årets riksdag med förslag till kommunalskattelag anföras vägande skäl för att kommunalskattefrågan nu företages till avgörande. De många förändringarna under senare år i hithörande lagstiftning och dennas provisoriska karaktär hava vållat förvirring och stora svårigheter vid tillämpningen. Att ett mera stabilt läge och större enhetlighet är starkt av nöden, därom äro alla eniga. När föredragande departementschefen antyder, att den nu förestående reformen icke kan i bokstavlig mening bliva definitiv, torde detta sålunda icke få tolkas, som om det ånyo allenast skulle gälla ett mer eller mindre långvarigt provisorium, ty då vore föga vunnet. Fastmer lär man få gå ut därifrån, att visserligen måste åtskilliga nog så viktiga detaljer i den förestående reformen rätt snart få förändras, men den kommunala beskattningens principer och struktur avses att bliva den *definitiva grunden* för utvecklingen på hithörande område för lång tid framåt. Det är på denna punkt huvudbetydelsen av en reform för närvarande ligger. En rationellt ordnad kommunalbeskattning i vårt land för den närmaste framtiden är beroende av huruvida den grund, som nu skall läggas, kommer att följa rationella linjer.

Under trettio år har man bland de på den kommunala beskattningens område sakkunniga varit ense därom, att denna beskattning måste dels vila på andra grunder än statsbeskattningen och dels omfatta mer än blott och bart en inkomstskatt. Från och med det 1897 års kommunalskattekommitté fått sitt förslag om en kombinerad fastighets- och inkomstskatt utsatt för stark kritik, hava också de på området sakkunniga så gott som enhälligt ansett, att den kommunala beskattningen här i landet borde byggas på ett system av fristående objektskatter jämte inkomstskatt. Att de fristående objektskatterna i första rummet borde åvila fastigheter och näringsföretag har likaledes i princip ansetts hava starka skäl för sig. Emellertid har det under de mycket grundliga och vittgående utredningar, som företagits i ämnet, visat sig mycket svårt att konstruera en näringssskatt, lämpad för alla slag av näringar och på samma gång tillräckligt enkel till sin byggnad för att hålla måttet vid tillämpningen. Man torde därför av tekniska skäl vara nödsakad att för denna gång avstå från införandet av en dylik skatt. Men kring en kommunalskattereform, som leder till en kombination av fri-

stående objektskatt på fastighet och inkomstskatt, står fortfarande ett överväldigande flertal av sakkunniga myndigheter. Regeringen har emellertid icke följt denna linje utan gått in för ett konserverande av sedan 1920 gällande provisorium med garantiskatt på fastighet kombinerad med inkomstskatt samt fristående objektskatt på avverkad skog (skogsaccisen).

När kommunalskattefrågan sist på allvar diskuterades, var det främsta argumentet mot den fristående fastighetsskatten från dess motståndare, att en dylik anordning av skattesystemet skulle komma att medföra en dubbelbeskattning av fastigheterna. I förberörda proposition anföres icke detta argument av föredragande departementschefen, vilken tvärtom medgiver, att såväl den fristående objektskatten som garantiskatten betyda en nödvändig merbelastning av fastigheterna, men storleken av denna merbelastning avgöres icke av systemet i och för sig utan av de repartitionstal, som komma till användning. Ett garantiskattesystem kan alltså betyda en större merbelastning av fastigheterna än en fristående fastighetsskatt och tvärtom. Nu är det ju så, att inom kommunalskattekommittén voro samtliga ledamöter ense därom, att den fördelning av de kommunala skattebördorna mellan de stora huvudgrupperna av beskattningsföremål, fastigheter, rörelse och inkomst, som uppkommit efter 1920, skall bibehållas i stort sett oförändrad. Denna uppfattning torde alltjämt vara den allmänna. Anhängarna av det ena eller andra systemet sträva efter att finna repartitionstal, som äro ägnade att leda till ett sådant mål. Så är förhållandet i den kungl. propositionen. Även vi dela denna uppfattning.

Under sådana omständigheter bör ett bedömande av spörsmålet: fristående objektskatt — garantiskatt, kunna ske utan att hänsyn behöver tagas till frågan om fördelningen av skattetrycket mellan de stora befolkningsgrupperna. Bedömandet kan fastmer helt grundas på det ena eller andra systemets fördelar respektive nackdelar i fråga om ett rationellt fördelande av skattetrycket de enskilda individerna emellan samt enkelhet och reda vid tillämpningen. Härutinnan måste även finansministern erkänna, att ett system med fristående fastighetsskatt äger företräde framför garantiskattesystemet. Det ligger i öppen dag, att den del av garantiskatten, som är att betrakta såsom ren objektbeskattning, drabbar den fastighetsinnehavare, som är starkt skuldsatt eller av annan anledning har liten nettoinkomst, hårt, medan den skuldfrie eller eljest ekonomiskt välsituerade slipper så gott som helt undan. Likaledes är det klart, att ett garantiskattesystem, på grund av att de skattefria avdragen bliva i stor utsträckning verkningslösa, icke vid skatteförmågans fastställande tager tillräcklig hänsyn till en sådan omständighet som stor familj. Ett garantiskattesystem drabbar alltså den ekonomiskt svage fastighetsägaren hårdare och den ekonomiskt bättre ställde lindrigare; det fördelar med andra ord skattebördan mellan fastighetsinnehavarna på ett orättvist och irrationellt sätt. En fristående fastighetsskatt verkar smidigare, den medgiver fullt hänsynstagande till försörjningsplikt och fulla avdrag för skuldräntor m. m. och differentierar alltså skattebördan mera

rättvist. Även i fråga om tillämpningen verkar garantiskattesystemet irrationellt. I alla de otaliga fall, då fastigheter under året bytt ägare eller då mer än en person haft inkomst av fastighet, uppenbara sig svårigheter att på ett rättvist sätt fördela avdraget för fastighetsskatten. Åtskilliga lägen uppstå, i vilka intressekonflikterna äro och förbliva olösliga, men även i de fall, då regler kunnat givas, blir tillämpningen av så invecklad natur, att taxeringsapparaten utsättes för mycket stora påfrestningar. Alla dessa olägenheter försvinna av sig själva, om i stället ett system med fristående fastighetsskatt väljes.

Finansministern förnekar ej, att nyss anförda principiella och konstruktiva skäl tala till förmån för den fristående fastighetsskatten. Det är ej heller utifrån ett vägande av dylika synpunkter han motiverar sitt förord för garantiskattesystemet, utan härför synes så gott som uteslutande oportunitetsskäl hava varit avgörande. Sålunda förmenas fastighetsägarna själva vara så övertygade om sitt intresse av garantiskattesystemets bibehållande och om den fristående fastighetsskattens fördärvbringande verkningar, att det ur psykologiska synpunkter icke skulle finnas skäl att framtvinga ett systemskifte. Om en dylik mening verkligen förefinnes och ej blott är ett sken på grund därutav att det enbart varit de ekonomiskt mera välsituerade bland fastighetsägarna, som kommit till tals i yttrandena över skatteförslagen, måste den bero på bristande förståelse för det verkliga förhållandet. Under sådana omständigheter synes det oss mera i överensstämmelse med regeringens och riksdagens ställning att försöka övertyga vederbörande om deras misstag än att låta oriktiga föreställningar bliva normerande för statsmakternas handlingar.

Ett annat skäl, som anföres till förmån för garantiskattesystemet, är att detta skänker kommunerna större garanti för förekomsten av fasta skatte-källor. Detta omdöme grundas därpå, att provtaxeringarna visat, att ett system med fristående fastighetsskatt belastar fastighetsägarna hårdare under år med goda konjunkturen för t. ex. jordbruket än under år med dåliga, medan garantiskattesystemet verkar mera konstant. Om man går ut ifrån, att behovet av garanti för kommunerna i fråga om fasta skatte-källor skall tillgodoses så att de skattskyldiga, som hava att svara för garantin, alltid skola bidra med ett oföränderligt antal skatte-kronor, kan ett sådant betraktelsesätt, som det ovan anförda, vara berättigat. Men då är ej heller det av regeringen föreslagna garantiskattesystemet det idealiska. Detta skulle man nå, om t. ex. i garantiskattesystemet repartitionstalet för fastighet sattes så högt, att den taxerade avkastningen från fastigheten aldrig kunde komma att utgöra en lika hög procent av taxeringsvärdet. Förmenar man emellertid, att garantin åt kommunerna skall innebära allenast, att ett visst ej alltför ringa antal skatte-kronor alltid skall stå till kommunens förfogande oavsett konjunkturen och dylikt, torde även den fristående fastighetsskatten fylla alla anspråk i detta avseende, så mycket mera som man icke får glömma, att kommunalskatten är en repartitionsskatt.

Det kan ej heller betraktas annat än som en rättvis avvägning, om det relativa skattetrycket för t. ex. jordbrukare sjunker vid dåliga men stiger vid goda konjunkturen för näringen, varför även i detta avseende den fristående fastighetsskatten är att föredraga framför garantiskatten. Av provtaxeringarna framgår, att ett kommunalskattesystem med fristående fastighetsskatt icke skulle komma att i alla fall, även om fördelningen i stort mellan olika grupper skattskyldiga skulle bli lika med garantiskattesystemets, giva kommunerna samma antal skattekröner som det sistnämnda. Understundom skulle det bli flera och understundom färre. Härav drager finansministern den slutsatsen, att acceptandet av den fristående fastighetsskatten skulle föra ut i den stora ovissheten rörande resultatet. Givet är att genomförandet av ett nytt system måste medföra förändringar i det bestående — och så även här — annars vore ju reformen onödig. Men att förändringarna skola bli så stora och resultatet så ovisst, att man av fruktan därför icke skulle kunna gå in för den mest rationella lösningen, bestrida vi att provtaxeringarna givit någon anledning att antaga. För övrigt — när skulle väl en reform kunna genomföras, om man dessförinnan skulle ha full visshet om verkningarna. När finansministern vidare anför, att den fristående fastighetsskatten väl skulle kunna passa för beskattningen i primärkommunerna men ej för landstingen, har man onekligen något svårt att taga detta argument allvarligt, ty då finansministern själv kunnat föreslå, att som underlag för beskattningen till landstingen skall bland annat läggas dels den objektbeskattning på fastigheter, som inrymmer i garantiskatten, dels ock en fristående objektskatt på avverkad skog, bör det väl icke möta större betänkligheter, att låta en fristående skatt på fastigheter ingå i detta skatteunderlag. Och när slutligen finansministern jämväl antyder, att det skulle vara svårt att motivera genomförandet av en fristående objektskatt på fastighet, då man icke samtidigt kan föreslå en dylik skatt på näring, vilja vi genmäla, att härför kunna anföras samma skäl som för finansministerns förslag om en garantiskatt på fastighet men icke på näring.

Då vi följaktligen måste finna, att i den kungl. propositionen icke anförts sådana skäl eller framlagts något utredningsmaterial, som äro ägnade att rubba den uppfattning, som av ett flertal av landets sakkunniga myndigheter hyses och som vi dela, att *den rationella* grunden för den kommunala beskattningen i vårt land bör utgöras av en kombination av fristående objektskatter och inkomstskatter, vilja vi föreslå att det kommunala skattesystemet för närvarande beslutas skola utgöras av dels *fristående objektskatt på fastighet*, dels *fristående objektskatt å avverkad skog* (skogsaccis), dels *kommunal inkomstskatt* och dels *kommunal progressivskatt*.

Repartitionen.

Vidkommande repartitionen finna vi det av kommunalskattekommitténs majoritet föreslagna repartitionstalet för jordbruksvärde, 0.04, väl avvägt för ett system med fristående fastighetsskatt. Däremot synes oss på de skäl, som av tvenne reservanter i kommunalskattekommittén anförts, och med hänsyn därtill, att för tomt- och industrivärde hittills gällt samma repartitionstal som för jordbruksvärde, det av förenämnda kommitté föreslagna repartitionstalet för tomt- och industrivärde böra höjas till likaledes 0.04. Beträffande annan fastighet ansluta vi oss till kommittémajoritetens förslag om ett repartitionstal av 0.03.

I fråga om skogsbeskattningen synes finansministern enligt vår mening hava anført vägande skäl, för att ett repartitionstal för den del av skogsbeskattningen, som är avsedd att falla på fastighetsskatten, av 0.01, skulle komma att medföra alltför stora risker för kommuner, i vilka skogen utgör en mera betydlig del av beskattningsunderlaget. Vi nödgas därför förorda att repartitionstalet för skogsvärde bestämmes till 0.03, vilket tal med hänsyn till att här är fråga om en fristående objektskatt torde ungefär motsvara det av Kungl. Maj:t förordade motsvarande repartitionstalet i garantiskattesystemet. Vad skogsaccisen angår, ansluta vi oss till Kungl. Maj:ts förslag, att denna accis bör motsvara ett repartitionstal av likaledes 0.03, vilket skulle innebära, att skogsaccisen per hundra kronor rotvärde skulle komma att utgöra 0.37125 av den kommunala utdebiteringen. Då ett dylikt ojämnt tal av praktiska skäl icke kan förordas och med hänsyn till den av oss förordade höjningen i repartitionstalet för skogsvärde, bör en avrundning ske nedåt till 0.33333 . . . , d. v. s. en tredjedel.

Huru ett kommunalskatteförslag, såsom det av oss här förordade och med ovan angivna repartitionstal, skulle med hänsyn till antalet skattekrönor komma att verka i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag, hava vi försökt få en föreställning om genom en bearbetning av en del av det provtaxeringsmaterial, som finnes publicerat i kommunalskattekommitténs betänkande. Jämförelsen ger följande resultat:

	Antal skattekrönor (exkl. skogsaccis)	
	Regeringsförslaget	Här förordade förslag
Stockholm, 16:de tax.-distr.	543,166	547,708
Eslövs stad	80,894	82,076
Kråksmåla socken	4,473	4,183
Mörarps socken	6,567	6,604
Mollösunds socken	1,334	1,225
Multrä socken	3,271	3,101
Håsjö socken	7,094	7,314.

Av dessa siffror synes framgå, att med hänsyn till antalet skattekrönor de båda förslagen verka ungefär lika. Någon förskjutning förslagen emellan

på grund av skogsaccisen kan ej heller uppstå, då densamma i båda förslagen ävenledes är lika.

Beträffande kommunalskattereformens tekniska uppställning vilja vi föreslå, att fastighetsskatten och inkomstskatten inrymmas i en kommunalskattelag, medan skogsaccisen och den kommunala progressivskatten regleras i särskilda lagar.

Kommunalskatteförslaget i övrigt.

Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag till reformering av den kommunala beskattningen göra vi här nedan erinringar och framställa förslag rörande de enligt vårt förmenande viktigare avsnitten, under det att beträffande förslagen i övrigt en mera ingående granskning icke varit möjlig, utan förutsätta vi, att framställningar om övriga ändringar, i de fall då sådana tarvas, komma att göras under utskottsbehandlingen.

Inkomst av jordbruksfastighet. Beträffande de i Kungl. Maj:ts förslag till kommunalskattelag, 22 §, framställda förslagen till avdrag från bruttointäkten av jordbruksfastighet anse vi oss böra framställa följande erinringar. Rätt till *avdrag för värdeminskning å byggnader* föreslås skola medgivnas icke blott för de egentliga driftbyggnaderna utan jämväl för bostadsbyggnader. På av kommunalskattekommittén anförda skäl föreslå vi att värdeminskningensavdraget endast skall hänföras till driftbyggnader, bostadsbyggnader undantagna. I konsekvens härmed föreslå vi jämväl jämkning i rätten att från inkomst av annan fastighet göra värdeminskningensavdrag för byggnader. *Till speciella skatter eller avgifter till det allmänna* har enligt Kungl. Maj:ts förslag huvudsakligen räknats skogsaccisen. Med den ställning av repartitionsskatt, som skogsaccisen erhållit i skattesystemet, måste följa, att den bör betraktas som en allmän skatt, som icke får avdragas, varför vi föreslå att avdrag icke må tillåtas för dessa omkostnader. I samband med utformandet av bestämmelser för *rätt till avdrag från inkomst av skogsbruk för minskning i skogs ingångsvärde* föreslår Kungl. Maj:t att i det fall, då minskningen i skogs ingångsvärde är större än inkomsten från vederbörande avverkning, skillnaden skulle få avdragas såsom förlust. Hitills har dylik förlust betraktats såsom kapitalförlust, vilken icke fått avdragas. Så betraktas den jämväl av kommunalskattekommittén. Detta betraktelsesätt är otvivelaktigt det, som bäst överensstämmer med verkliga förhållandet. Emellertid vilja vi icke stanna vid att förorda den sålunda ifrågasatta rättelsen. Med hänsyn till att rätten till avdrag för minskning i skogs ingångsvärde å ena sidan visat sig synnerligen svår att tillämpa och å andra sidan allenast har en mera begränsad betydelse, vilja vi föreslå, att rätten till avdrag för minskning i skogs ingångsvärde helt borttages. Bland de omkostnader, för vilka Kungl. Maj:t jämväl föreslår rätt till avdrag från bruttointäkten från jordbruksfastighet, märkas även *dylika för omläggning av täckdikning*. Då en dylik omläggning i många fall måste

betraktas såsom till sina kostnader och verkningar jämställd med nyanläggning, föreslå vi, att rätten till detta avdrag också bortfaller.

Inkomst av annan fastighet. Från bruttointäkt av annan fastighet föreslog kommunalskatteskommittén, att avdrag finge göras för *reparation och underhåll av byggnader*, dock att sammanlagda kostnaden härför ej må upptagas till högre belopp än intäkten av förvärvskällan. Enligt Kungl. Maj:ts förslag är sådant avdrag medgivet utan nämnda begränsning, varav följer, att i den mån inkomsten från fastigheten icke räcker för täckande av kostnaden, underskott uppstår, som får avdragas från annan inkomst-källa såsom förlust. På de skäl kommittén anfört föreslå vi, att stadgandet måtte givas den avfattning kommittén föreslagit. I enlighet med kommitténs förslag föreslås jämväl att avdrag för *vicevärd, portvakt, gårdskarlar, vattenförbrukning, renhållning och belysning m. m.* dylikt endast får ske för sådan fastighet, som är avsedd att tillgodogöras väsentligen genom ut-hyrning av lägenheter.

För beräkning av inkomst gemensamma bestämmelser. Det sätt på vilket frågan om beskattning av moder- och dotterföretag blivit löst i propositionen har visserligen åtskilliga företräden framför tidigare förslag i ämnet. Likväl kunna fortfarande åtskilliga invändningar framställas såväl mot den föreslagna metoden för justering av redovisning i orätt kommun av inkomst av rörelse som mot formuleringen av bestämmelserna i 43 § och 57 § 3 mom. Beträffande båda torde det böra starkare framhållas, att omräkningen av skattskyldigheten skall gälla uteslutande för flyttning av inkomst mellan näringsföretag. Följande lydelse av 57 § 3 mom. skulle enligt vår mening vara att föredraga:

Ha näringsföretag, mellan vilka intressegemenskap råder (»moder- och dotterföretag») vid affärer sinsemellan genom prissättningsåtgärder åstadkommit, att inkomst av deras rörelse i *avsevärd* mån kommit att redovisas i annan kommun än den, där inkomsten bort beskattas, skall rättelse ske på det sätt, att skälig del av den för högt redovisade inkomsten beskattas i kommun, som blivit lidande på åtgärderna i fråga, i stället för i den andra kommunen.

För att över huvud taget kunna med säkerhet bedöma den ståndpunkt, man bör intaga till den nu berörda nyheten i skattelagstiftningen, är det nödvändigt att se den i samband med organisationen av det taxeringsförfarande, som kan komma att föreslås på denna punkt.

I samband med berörda fråga om moder- och dotterföretag vilja vi jämväl erinra om att i Kungl. Maj:ts proposition nr 103 föreslås upphävandet av den s. k. kedjebeskattningen å aktiebolag och ekonomiska föreningar. För denna reform kunna utan tvivel vägande skäl anföras. Utan att i princip vilja motsätta oss den föreslagna reformen, vilja vi emellertid framhålla, att i propositionen icke förefinnes någon garanti mot missbruk av den ifrågasatta skattebefrielsen. Denna skulle sålunda kunna tänkas resultera i bland annat att enskilda större förmögenhetsägare bildade aktiebolag för

förvaltning av sin i aktier och kommanditlotter placerade förmögenhet och därigenom erhöle skattefrihet för hela den del av avkastningen, som de icke för täckande av sina löpande utgifter behöfde uttaga som utdelning ur förvaltningsbolaget. På grund av nu anförda skäl anse vi, att Kungl. Maj:ts sist berörda förslag bör av riksdagens avslås.

Allmänna avdrag. Enligt kommunalskattekommitténs mening vore det skäligt att den skattskyldiges intressen åtminstone så vida underordnas kommunens beskattningsintresse, att kommunen ej går miste om sin beskattningsrätt till skattskyldigs inom kommunen befintliga beskattningsföremål av den anledning, att förvärvskälla inom annan kommun, som råkat vara i samma skattskyldigs hand, lämnat negativt resultat. Kommittén stannade därför vid att föreslå, att varje kommun skall utgöra ett självständigt, slutet beskattningsområde och att i enlighet härmed från särskild förvärvskälla uppkommet underskott endast skulle få avräknas å överskott å annan förvärvskälla inom samma kommun. Då kommitténs ståndpunkt i denna fråga synes stå i bättre överensstämmelse med kommunernas intressen än Kungl. Maj:ts förslag, föreslå vi sådan ändring av 46 §, att kommitténs synpunkter vinna beaktande. I likhet med vad reservanterna inom kommittén föreslagit hemställas, att avdrag för försäkringspremier måtte medgivas till ett belopp av 200 kronor.

Ortsavdrag. Det är tydligt att för de mindre inkomsttagarna frågan om ortsavdragens och familjeavdragens höjd måste vara av grundläggande betydelse. Och på denna punkt synas i princip inga större meningsskiljaktigheter råda. I Kungl. Maj:ts proposition utgår man ifrån att avdragen böra behållas vid sin nuvarande höjd. Departementschefen uttalar den uppfattningen, »att, om man vid avdragens fastställande vill taga någon hänsyn till storleken av existensminimum, avdragen ur de skattskyldigas synpunkt alltjämt ej äro för höga».

Emellertid kan det allvarligt befaras, att med de i propositionen föreslagna avdragen en verklig försämring kommer att inträda för ganska stora grupper av små inkomsttagare, särskilt i de lägre ortsgrupperna. Då propositionen i likhet med kommunalskattekommittén föreslår ett borttagande av den nu gällande regeln om s. k. bankning, medför detta att avdragen måste väsentligen höjas för att de skattskyldigas ställning icke skall försämrast. Det är emellertid förenat med ganska stora olägenheter att göra de fasta avdragen så höga, att de motsvara nu gällande mera varierande och smidiga avdrag. Även mycket små inkomsttagare kunna för närvarande i stor utsträckning tillgodogöra sig maximum av medgivna avdrag, och om läget för dem icke skall försämrast, måste de fasta avdragen sättas lika med detta maximum. En dylik anordning skulle emellertid medföra en icke oväsentlig minskning av skattekrönornas antal, och varken kommunalskattekommittén eller den kungl. propositionen har därför vågat ta steget fullt ut till så förhöjda avdrag utan stannat någonstades under detta maximum. Den ökning av vissa små inkomsttagares skattebörd, som härav skulle bli följden, kan

knappast anses uppvägd, även om vissa andra små inkomsttagares börda skulle bli i motsvarande mån lättad. Den mycket jämna stegringen av skattebeloppen, allteftersom inkomsten blir högre, skulle med de fasta avdragen ersättas av ganska tvära hopp. Under sådana förhållanden är det naturligt, att nu gällande regler allmänt anses vara de fasta avdragen avgjort överlägsna, och enda skälet att övergiva dem har varit att regeln om halveringen av det överskjutande beloppet visat sig svår att tillämpa och därför lett till talrika felräkningar.

Det kan inte förnekas, att denna regel, innan man blivit van att handskas med den, kan förefalla invecklad och leda till felaktigheter vid skattens uträknande. Numera torde man väl ändå kunna antaga, att vederbörande hunnit vänja sig vid regeln och att felens antal därför avsevärt minskats. Men även om så icke vore fallet, torde man med en ganska obetydlig jämkning av bestämmelserna kunna skapa full trygghet för ett riktigt resultat och samtidigt minska taxeringsmyndigheternas besvär. Om den bestämmelsen införes att vid avdragens beräkning det taxerade beloppet genomgående reduceras till närmast lägre 50-tal eller 100-tal kronor, blir det möjligt att införa alla i praktiken förekommande avdragsbelopp i en tabell, som för varje ortsgrupp icke torde behöva utfylla mer än en enda trycksida, såsom framgår av vid motionen fogade bilaga. Som bekant sker för närvarande en avrundning endast till närmast lägre 10-tal kronor. Med den av oss föreslagna regeln skulle högst 10 à 20 kronor beskattningsbar inkomst komma att bortfalla, vilket torde kunna anses vara utan praktisk betydelse. Vill man undvika denna eventualitet, kan det för övrigt ske genom en ytterst obetydlig jämkning i själva avdragsbeloppen.

Då vi även i fråga om inkomstskatten sålunda föreslå ett bibehållande av nu utgående avdrag, sakna vi anledning att yrka på ändring i gällande procenttal för inkomstskatten.

Ideella föreningars beskattning. I Kungl. Maj:ts proposition föreslås den förändring beträffande ideella föreningars beskattning, att desamma icke skola erlägga progressiv utan endast proportionell skatt.

Ehuruväl den sålunda föreslagna förändringen i de ideella föreningarnas skattskyldighet innebär en lindring i deras skatteplikt mot vad nu är stadgat, synes oss likväl talande skäl kunna anföras för att desamma bliva helt skattefria för annan inkomst än inkomst av fastighet och rörelse. I enlighet med reservanternas i kommunalskattekommittén yrkande föreslå vi, att i 53 § införes stadgande om att ideella föreningar skola vara skattepliktiga endast för inkomst av fastighet och rörelse.

På grund av det anförda tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta följande ändrad lydelse av §§ 2, 22, 23, 25, 26, 30, 45, 46, 47, 48, 49, 53 och 76 i Kungl. Maj:ts i proposition nr 102 framlagda

Förslag
till
Kommunalskattelag.

2 §.

Allmän kommunalskatt är dels fastighetsskatt, dels kommunal inkomstskatt. Såsom underlag för fastighetsskatt påföres skattskyldig:

för jordbruksfastighet: fyra skatteören för varje fulla etthundra kronor av fastighetens jordbruksvärde, fyra skatteören för varje fulla etthundra kronor av fastighetens tomt- och industrivärde samt tre skatteören för varje fulla etthundra kronor av fastighetens skogsvärde;

för annan fastighet: tre skatteören för varje fulla etthundra kronor av fastighetens taxeringsvärde.

Såsom underlag för kommunal inkomstskatt påföres skattskyldig ett skatteöre för varje krona beskattningsbar inkomst.

Etthundra skatteören bilda en skattekrona.

22 §.

1 mom. Från bruttointäkten av jordbruksfastighet må *avdrag* göras för omkostnader, såsom för

allt, — — — med mera sådant;

värdeminskning, som till jordbruket eller dess binäringar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader utom bostadsbyggnader äro genom slitage underkastade;

undantagsförmåner, — — — fastigheten;

arrende, — — — fastigheten;

ränta — — — kapital.

Hemmaparande barn, som uppnått 18 års ålder och deltagit i arbetet å fastigheten, anses tillhöra arbetspersonalen.

2 mom. Avdrag får *icke* göras för:

kostnad — — — dylikt;

nyuppsättning — — — inventarier.

(Se vidare anvisningarna.)

23 §.

Vad som återstår av intäkt av jordbruksfastighet, sedan avdrag enligt 22 § gjorts, utgör inkomst av jordbruksfastighet.

25 §.

1 mom. Från bruttointäkten av annan fastighet må *avdrag* göras för omkostnader, såsom för:

brandförsäkring, reparation och underhåll av byggnader, dock att sammanlagda kostnaden härför ej må upptagas till högre belopp än intäkten av förvärvskällan;

vicevärd, portvakt, gårdskarl, vattenförbrukning, renhållning och belysning med mera dylikt, där fråga är om sådan fastighet, som är avsedd att tillgodogöras väsentligen genom uthyrning av lägenheter;

pensioner — — — fastigheten;

värdeminskning, som fabriks-, verkstads-, magasins- eller därmed jämförlig byggnad är genom slitage underkastad;

värdeminskning — — — varaktighet;

ränta — — — kapital.

Medlem — — — fastigheten.

2 mom. Avdrag får *icke* göras för:

kostnad — — — fastigheten;

kostnad — — — bostadslägenhet.

(Se vidare anvisningarna.)

26 §.

Vad som återstår av intäkt av annan fastighet, sedan avdrag enligt 25 § gjorts, utgör inkomst av annan fastighet.

30 §.

1 mom. Vad som återstår av intäkt av rörelse, sedan avdrag enligt 29 § gjorts och hänsyn tagits till in- och utgående balans, utgör inkomst av rörelse.

2 mom. För *inländsk försäkringsanstalt* skall såsom inkomst anses överskottet å försäkringsrörelsen samt beträffande *livförsäkringsrörelse*, förutom överskottet å rörelsen, ett belopp motsvarande en tredjedel av dels den beräknade räntan å premiereserv för direkt tecknade kapitalförsäkringar, dels den ränta, som belöper å eller eljest tillförts premieåterbäringsreserv för dylika försäkringar, dock att nämnda belopp icke må överstiga den på livförsäkringsrörelsen belöpande andel av behållningen å bolagets hela verksamhet.

Vid — — — livränteförsäkringar.

3 mom. För försäkringsrörelse, som drivits av *utländsk försäkringsanstalt*, skall såsom här i riket skattepliktig inkomst upptagas 5 procent av anstaltens premieinkomst av här bedriven sjöförsäkringsrörelse, 15 procent av anstaltens premieinkomst av här bedriven livförsäkringsrörelse och 10 procent av anstaltens premieinkomst av annan här bedriven försäkringsrörelse.

(Se vidare anvisningarna.)

46 §.

1 mom. Därest vid beräkning enligt ovan angivna grunder av skattskyldigs inkomst från särskild förvärvskälla uppkommer underskott, må, med nedan i detta mom. angivna undantag och med iakttagande av föreskriften i 74 §, sådant underskott, i den mån det med tillämpning av de i 56—59 §§ meddelade bestämmelser om beskattningsort är att hänföra till en kommun, avräknas å sådan den skattskyldiges inkomst, som skall tagas till beskattning i samma kommun.

Avdrag är icke medgivet för underskott å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom ävensom deltagande i lotteri eller för underskott å fastighet och rörelse i utlandet.

2 mom. I — — — avdrag:

- 1) för — — — uppfostran;
- 2) för — — — engångspremie; samt
- 3) för — — — härovan.

Därest — — — tid.

Avdrag, som i första stycket 3) här ovan avses, må ej för skattskyldig eller, om skattskyldig under beskattningsåret varit gift och båda makarna under året haft försäkringar, för dem båda tillsammans åtnjutas till högre belopp än 200 kronor. Har skattskyldig för försäkring, som i första stycket 3) avses, fått uppbära vinstutdelning eller premieåterbäring, må avdrag ske med allenast det belopp, varmed premien överskjuter vad sålunda uppburits.

3 mom. Har — — — kronor.

(Se vidare anvisningarna.)

47 §.

Sammanlagda — — — inkomst.

Den taxerade inkomsten skall angivas i jämna femtiotal och hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fulla femtiotal och hundratal kronor, bortfaller.

48 §.

1 mom. Med — — — sänder.

2 mom. Skattskyldig — — — sägs.

Grundavdraget utgör i ortsgrupp I: 350 kronor, i ortsgrupp II: 400 kronor, i ortsgrupp III: 450 kronor, i ortsgrupp IV: 550 kronor och i ortsgrupp V: 600 kronor.

Skattskyldig, vilken under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med sin hustru eller som haft hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn under 18 år, vilket icke haft minst 450 kronors inkomst, är berättigad att, utöver grundavdrag, åtnjuta familjeavdrag. Familjeavdraget utgör för hustru 150 kronor och för varje barn likaledes 150 kronor.

Skattskyldig — — — hustru.

För — — — modern.

Den del av den taxerade inkomsten, som överstiger vad sålunda skall avdragas men icke dubbla summan därav, medräknas till hälften; återstoden av den taxerade inkomsten medräknas i sin helhet.

3 mom. Skattskyldig — — — kronor.

(Se vidare anvisningarna.)

49 §.

1 mom. Därest — — — levtt.

2 mom. Finnes skattskyldigs skatteförmåga vara väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka ortsavdrag enligt 48 § är medgivet, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter vederbörande beskattningsnämnds beprövande den skattskyldiges i hemortskommunen taxerade inkomst nedsättas med, utöver honom enligt 48 § tillkommande ortsavdrag, ytterligare högst ett belopp av 700 kronor.

Det belopp, varmed nedsättning sålunda medgives, skall fastställas i jämna femtiotal kronor.

(Se vidare anvisningarna.)

53 §.

1 mom. Skyldighet — — — angiva:

a) fysisk person: — — — rörelse;

b) staten: — — — sagts;

c) landsting — — — rörelse;

d) kyrkor — — — inkomst;

e) sådana privaträttsliga föreningar, som enligt de för dem gällande stadgar uteslutande hava annat ändamål än att genom ekonomisk verksamhet främja medlemmarnas ekonomiska intressen samt icke idka handel eller annan verksamhet, varmed följer skyldighet att föra handelsböcker, ej heller främja andra intressen eller fullfölja annan verksamhet, än i stadgarna angivits (ideella föreningar):

för inkomst av fastighet och av rörelse;

f) svenska — — — förvärvats;

g) utländska — — — rörelse.

2 mom. Vanliga — — — stadgat.

3 mom. Avlider — — — avlidne.

(Se vidare anvisningarna.)

76 §.

Där — — — föreskrifter.

Denna — — — år 1927.

Vid den nya lagens tillämpning skall följande iakttagas:

1. Därest — — — inkomsten.

2. Är vid den nya lagens ikraftträdande fastighet upplåten till annan eller lägenhet avsåndrad på viss tid eller på livstid, skall skyldighet att utgöra skatt för fastigheten eller lägenheten för den tid, upplåtelsen, eller avsåndringen avser, åligga den, som enligt förut gällande bestämmelser skulle varit skattskyldig till kommunen för fastigheten eller lägenheten.

3. Avdrag — — — stadgar.

4. Har efter utgången av september 1926 men före utgången av det räkenskapsår, som ligger till grund för 1928 års taxering, av försäkringsbolag vidtagits sådan ändring i grunder eller bolagsordning, som avses i punkt 2 sjätte och elfte styckena av anvisningarna till 30 § av denna förordning, skall denna ändring anses hava inneburit nedsättning av utjämningsreserven eller utjämningsfonden under nämnda räkenskapsår.

5. På grund av den nya lagens bestämmelser om det beskattningsår, till vilket en intäkt är att hänföra, må icke på nytt tagas till beskattning intäkt, vilken jämlikt bevillningsförordningens bestämmelser blivit taxerad före den nya lagens ikraftträdande.

Anvisningar.

— — — — —
till 22 §.

1. Såsom — — — — driftkostnad.

2. Avdrag medges för sådan värdeminskning å till jordbruket eller till dess binäringar eller till skogsbruket hörande driftbyggnader, som dessa även med normalt underhåll och aktsam vård äro underkastade genom slitage. Avdraget bör bestämmas till viss procent av byggnadens skäligen värde, olika allt efter den tid en byggnad av ifrågavarande art anses kunna för sitt ändamål utnyttjas. Vid bestämmande av denna tid skall vederbörlig hänsyn tagas exempelvis därtill, att en av arrendator uppförd byggnad enligt arrendeavtalet icke skall vid arrenderättens upphörande lösas av jordägaren. (Jfr. punkt 3 av anvisningarna till 29 §.)

Vid — — — annat.

I fråga om avdrag, som nu sagts, räknas till driftbyggnad icke bostadsbyggnad, vare sig den är avsedd för ägarens eller brukarens personliga behov eller för arbetspersonal.

3. I avseende å hemmavarande barn gäller, att barn, som uppnått 18 år och deltagit i arbetet å fastigheten, anses tillhöra arbetspersonalen. Barnet taxeras alltså självt för den inkomst, det kan hava haft i avlöning och naturaförmåner eller eljest, varemot föräldrarna få göra avdrag såsom för annan arbetshjälp. För hemmavarande barn *under* 18 år får däremot intet avdrag göras, även om barnet deltagit i arbetet (se 20 §), varav följer, att lön och underhåll åt barnet ej heller skall upptagas såsom inkomst för barnet. Den lindring i föräldrarnas skattskyldighet, som medges för sådant barn, regleras genom ortsavdragen (se 48 §).

Aldersfrågan bestämmes efter förhållandet vid taxeringsårets ingång (se 65 §).

4. Till avdragsgill underhållskostnad räknas, bland annat, även kostnad för istandsättande av förut anlagd täckdikning, varemot avdrag icke får ske för nyanläggning eller omläggning av täckdikning.

till 34 § utgår.

till 37 § utgår.

till 46 §.

1. Har skattskyldig för försäkring, som avses i 46 § 2 mom. första stycket 3), uppburit vinstutdelning eller premieåterbäring, skall vad sålunda uppburits avräknas från premiernas belopp, så att blott vad därefter återstår av verkligen utbetalta premier får avdragas, dock högst 200 kronor. Har vinstutdelning eller premieåterbäring överstigit de under året erlagda premiernas belopp, utgör enligt 19 § överskottet icke skattepliktig intäkt.

2. Vad — — — vistats.

3. Om — — — beskattningsåret.

Det hemställs tillika till vederbörande utskott att vidtaga de ändringar i lagtextens och anvisningarnas paragrafnummer och formulering, som bliva en följd av ett bifall till motionen.

Stockholm den 18 mars 1927.

Gustav Möller.

Rickard Sandler.

A. J. Bårg.

Ernst Wigforss.

Olof Olsson.

Bilaga.

Kommunalbeskattningen.

Skattefritt avdrag.

Ortsgr. I	ogift	m. h.	m. h. 1 b.	m. h. 2 b.	m. h. 3 b.	m. h. 4 b.	Ortsgr. I	m. h. 5 b.	m. h. 6 b.	m. h. 7 b.
Taxerat belopp	350	500	650	800	950	1,100	Taxerat belopp	1,250	1,400	1,550
600	475	550	allt	allt	allt	allt	600—1,250	allt	allt	allt
650	500	575	»	»	»	»	1,300	1,275	»	»
700	525	600	675	»	»	»	1,350	1,300	»	»
750	525	625	700	»	»	»	1,400	1,325	»	»
800	etc.	650	725	»	»	»	1,450	1,350	1,425	»
850		675	750	825	»	»	1,500	1,375	1,450	»
900		700	775	850	»	»	1,550	1,400	1,475	»
950		725	800	875	»	»	1,600	1,425	1,500	1,575
1,000		750	825	900	975	»	1,650	1,450	1,525	1,600
1,050		750	850	925	1,000	»	1,700	1,475	1,550	1,625
1,100		etc.	875	950	1,025	»	1,750	1,500	1,575	1,650
1,150			900	975	1,050	1,125	1,800	1,525	1,600	1,675
1,200			925	1,000	1,075	1,150	1,850	1,550	1,625	1,700
1,250			950	1,025	1,100	1,175	1,900	1,575	1,650	1,725
1,300			975	1,050	1,125	1,200	1,950	1,600	1,675	1,750
1,350			975	1,075	1,150	1,225	2,000	1,625	1,700	1,775
1,400			etc.	1,100	1,175	1,250	2,050	1,650	1,725	1,800
1,450				1,125	1,200	1,275	2,100	1,675	1,750	1,825
1,500				1,150	1,225	1,300	2,150	1,700	1,775	1,850
1,550				1,175	1,250	1,325	2,200	1,725	1,800	1,875
1,600				1,200	1,275	1,350	2,250	1,750	1,825	1,900
1,650				etc.	1,300	1,375	2,300	1,775	1,850	1,925
1,700					1,325	1,400	2,350	1,800	1,875	1,950
1,750					1,350	1,425	2,400	1,825	1,900	1,975
1,800					1,375	1,450	2,450	1,850	1,925	2,000
1,850					1,400	1,475	2,500	1,875	1,950	2,025
1,900					1,425	1,500	2,550	1,875	1,975	2,050
1,950					1,425	1,525	2,600	etc.	2,000	2,075
2,000					etc.	1,550	2,650		2,025	2,100
2,050						1,575	2,700		2,050	2,125
2,150						1,600	2,750		2,075	2,150
2,200						1,625	2,800		2,100	2,175
2,250						1,650	2,850		2,100	2,200
						etc.	2,900		etc.	2,225
							2,950			2,250
							3,000			2,275
							3,050			2,300
							3,100			2,325
							3,150			etc.